Tauragės miesto vietos veiklos grupės 2016-2022 metų vietos plėtros strategija

Tauragė, 2016

Turinys

ĮVADAS 3

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS 5

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ 6

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS 17

4. TAURAGĖS MIESTO BENDRUOMENĖS DALYVAVIMAS RENGIANT STRATEGIJĄ 19

5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS 21

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS 23

7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS 32

ĮVADAS

Tauragės miesto vietos veiklos grupės (toliau – VVG) steigimas buvo patvirtintas 2015 metų birželio 22 dieną visuotiniu narių susirinkimo sprendimu, juridinių asmenų registre asociacija įregistruota tų pačių metų liepos 9d. VVG yra labdaros ir paramos teikėja bei gavėja, pelno nesiekianti organizacija. Pagrindiniai įstaigos veiklos tikslai – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Tauragės miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Tauragės miesto teritorijoje. Tuo tikslu siekti VVG narių veiklos koordinavimo ir jos narių interesų atstovavimo ir tenkinti kitus viešuosius interesus. Tauragės miesto VVG sudaryta iš trijų šalių partnerių, partneriams atstovauja vienodas skaičius valdymo organo narių – po tris narius. VVG valdybą sudaro 9 nariai, kurie atstovauja bendruomenines organizacijas ir (ar) kitas nevyriausybines organizacijas, asocijuotas verslo struktūras ir (ar) įmones, savivaldybės tarybą.

Pažymėtina, kad Tauragės miesto VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyra: 44,4 proc. valdybos sudaro vyrai (4 asmenys) ir 55,6 proc. valdybos sudaro moterys (5 asmenys), bei du kolegialaus valdymo organo nariai yra jaunesnis negu 29 metų. Tauragės miesto VVG valdymo organus sudaro visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas –valdyba ir vienasmenis valdymo organas – VVG pirmininkas.

Tauragės miesto VVG parengė šią Vietos plėtros strategiją 2017-2022 metams (toliau – Strategija) siekiant didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Strategijos įgyvendinimas leis pagerinti Tauragės miesto ekonominę, socialinę, bendradarbiavimo tarp atskirų sektorių, institucijų padėtį, didinti teritorinę socialinę sanglaudą. Strategijos rengimo išlaidoms padengti buvo gauta ES parama. Vykdant glaudų išorės ekspertų ir atsakingų asmenų iš bendruomenių, NVO, savivaldybės administracijos darbuotojų ir kitų asmenų, įtrauktų į strategijos rengimo darbo grupes, bendradarbiavimą, išorės ekspertai konsultavo darbo grupės narius Tauragės miesto VVG strategijos rengimo ir įgyvendinimo klausimais.

Strategijos įgyvendinimas skatins Tauragės miesto plėtrą bei tenkins viešuosius interesus pagal atskiras veiklos sritis: telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų Tauragės miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti; siekti pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją

išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius; skatinti ir palaikyti vietines miesto žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse; organizuoti miesto plėtros dalyvių švietimą bei mokymą, organizuoti ir teikti paramą miesto bendruomenių projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti ir kt.

Strategijos rengimo metu sustiprintas miesto gyventojų bendruomeniškumas ir solidarumas – gyventojus buvo stengiamasi įtraukti į vietos problemų sprendimą siūlant projektų idėjas, organizuotos suinteresuotų grupių individualios konsultacijos bei vieši strategijos rengimo klausimų aptarimai. Gyventojai skatinti aktyviai įsitraukti į planavimo procesą, teikti idėjas talkų, švenčių, kitų kultūros renginių organizavimo projektams; ryšių su kraštiečiais stiprinimo projektams, bendruomeninių organizacijų (Lietuvos ir užsienio) bendradarbiavimo projektams; socialiai atskirtų grupių įtraukimo į bendrą veiklą ir socialinės sanglaudos stiprinimo projektams; savanorystės ir labdaros projektams; edukacinių išvykų organizavimo, sveiką gyvenseną propaguojantiems projektams ir kt.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija – Tauragės miestas. Tikslinės teritorijos, kurioje įgyvendinama Tauragės miesto vietos plėtros strategija, gyventojų skaičius, remiantis Strategijos rengimo metu paskutiniais paskelbtais Lietuvos statistikos departamento duomenimis – 23 123 gyventojai. Tauragės miesto gyventojų didžioji dalis lietuviai, tačiau čia taip pat gyvena šių tautybių gyventojai: rusai, lenkai, baltarusiai, ukrainiečiai, vokiečiai. Kaip ir visoje Lietuvoje, Tauragės mieste yra įvairi gyventojų socialinė ir ekonominė sankloda. Įvairios grupės, patiriančios socialinę atskirtį Tauragės mieste gali būti įvardinamos šiomis kategorijomis: socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai; darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime; darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai, kurių dalis registruota teritorinėje darbo biržoje, o dalis neregistruota; darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; vaikai iš socialinės rizikos šeimų; verslininkai bei kt.

Tikslinės grupės į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

- socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai (įskaitant pabėgėlius Tauragės ir Jurbarko miestuose);
- darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime;
- darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai (tiek registruoti teritorinėje darbo biržoje, tiek joje neregistruoti asmenys);
- darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;
- vaikai iš socialinės rizikos šeimų;
- neaktyvūs gyventojai - nedirbantys ir neieškantys darbo gyventojai, kurių negalima priskirti nei prie užimtųjų, nei prie bedarbių. Tai vaikai, nedirbantys mokiniai ir studentai, namų šeimininkės ir šeimininkai, neįgalieji, nedirbantys pensinio amžiaus žmonės, nuteistieji, asmenys, praradę viltį rasti darbą ir jo nebeieškantys, kiti asmenys, kurie nenori dirbti;
- verslininkai ir gyventojai ketinantys imtis verslo arba ėmęsi verslo ar individualios veiklos vykdymo per pastaruosius metus.

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

Tauragės miestui, kaip ir visai Lietuvos Respublikai, būdinga gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija. Per pastaruosius penkerius metus (nuo 2011 m. iki 2016 m.) gyventojų Tauragės mieste sumažėjo 1329 gyventojais, t.y. 5,4 proc. Gyventojų skaičiaus procentinė mažėjimo tendencija Tauragės mieste iš esmės nesiskyrė nuo Lietuvos ir Klaipėdos (artimiausio Tauragės miestui didžiojo Lietuvos miesto): Lietuvoje per tą patį laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 5,4 proc., Klaipėdoje - 5,3 proc. Kituose, artimuose bei geografine prasme panašiai išsidėsčiusiuose, miestuose (Šilutė, Jurbarkas, Šakiai) gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo panašus arba kiek mažesnis.

1 lentelė. Gyventojų skaičius metų pradžioje

	2011	**2016**	**Sumažėjimas, gyventojų sk.**
Klaipėda	162898	154275	8623,0
Tauragė	**24452**	**23123**	**1329,0**
Šilutė	17858	16529	1329,0
Jurbarkas	11293	10599	694,0
Šakiai	6016	5597	419,0
Lietuva	**3052588**	**2888582**	**164006,0**

Iš dviejų veiksnių, lemiančių gyventojų skaičiaus pokyčius (natūralios kaitos ir migracijos), Tauragės regionui svarbesnis buvo migracijos veiksnys. Pažymėtina, kad neto migracija, lyginant su gyventojų skaičiumi Lietuvoje 2011–2014 m., tendencingai mažėjo, tuo tarpu Tauragės regione nuo 2012 m. beveik nebesikeitė. Migracijos veiksnys (lyginant su natūralia kaita) turės vis didesnį poveikį ekonominei ir socialinei situacijai, kadangi aktyviausiai migruoja jaunesni, ekonomiškai aktyvūs gyventojai (daugiausiai – išvykstantis studijuoti ir negrįžtantis į ankstesnę gyvenamąją vietą jaunimas, dirbančių, tačiau mažas pajamas gaunančių gyventojų iki 30 m. amžiaus grupė).

2 lentelė. Neto migracija, 2011-2014

	2011	**2012**	**2013**	**2014**
Lietuvos Respublika	-38178	-21257	-16807	-12327
Tauragės apskritis	-1730	-1278	-1102	-1074

Gyventojų natūrali kaita ir migracija sąlygoja ir savivaldybės gyventojų pasiskirstymą pagal amžiaus grupes.

Analizuojant gyventojų skaičių Tauragės mieste pagal amžiaus grupes, matome, jog 4 - 9 metų amžiaus vaikai sudaro 9,2 proc. (2282), 10 - 14 m. amžiaus vaikai – 7,8 proc. (1943), 15 - 19 metų – 5,3 proc. 20 - 24 m. – 7,3 proc. 25 – 34 m. amžiaus grupė sudaro 10 proc. (2511), 35 - 44 m. amžiaus grupė – 10,5 proc. (2615), 45 - 54 – 14,9 proc. (3687), 55 - 59 m. – 7,4 proc., 60 metų ir vyresni gyventojai sudaro 25,9 proc. (6450). visų Tauragės miesto gyventojų.

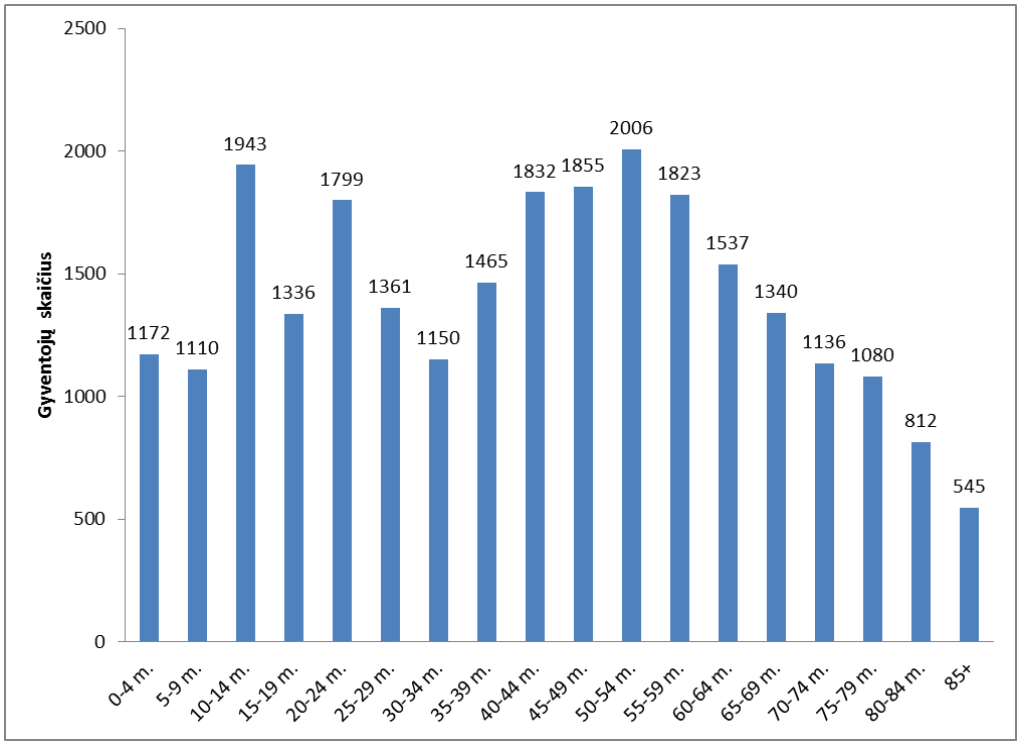

1 pav. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes Tauragės mieste 2015 m

Lyginant Tauragės rajono (miesto duomenų nėra) gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2011 m.

ir 2014 m. nustatyta, jog daugiausia gyventojų sumažėjo amžiaus grupėse nuo 18 iki 25 metų ir 25-45 m. Didžiausias gyventojų skaičiaus padidėjimas nustatytas 45-65 metų amžiaus grupėje, taip pat 5 gyventojais padidėjo amžiaus grupėje vyresnių kaip 85 m.

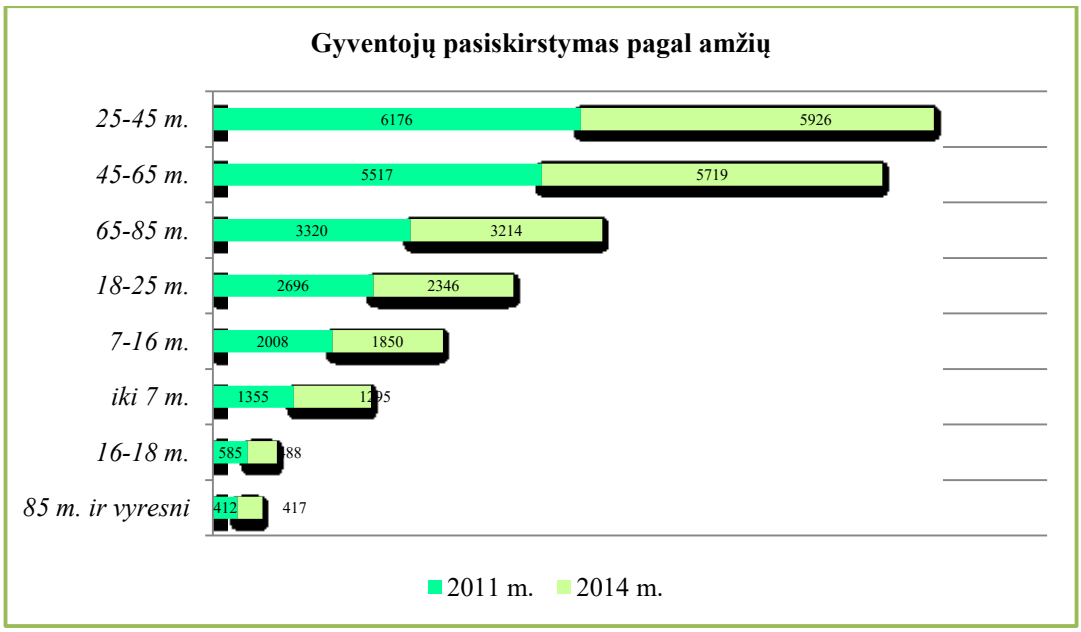

2 pav. Tauragės rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2011 m. ir 2014 m.

Kaip ir Šalyje, taip ir Tauragės rajone (miesto duomenų nėra), didžioji dalis rajono gyventojų – moterys. Seniūnijų pateikti duomenys už 2011 m. ir 2014 m. rodo, kad 2011 m. Tauragės rajone buvo 11 365 moterys ir 10 704 vyrai, o 2014 m. 10 863 moterys ir 10 392 vyrai.

Lyginant 2011 m. ir 2014 m. moterų sumažėjo 502, o vyrų – 312. Nors moterų sumažėjo daugiau nei vyrų, tačiau moterų dalis rajone vis tiek išlieka didesnė nei vyrų.

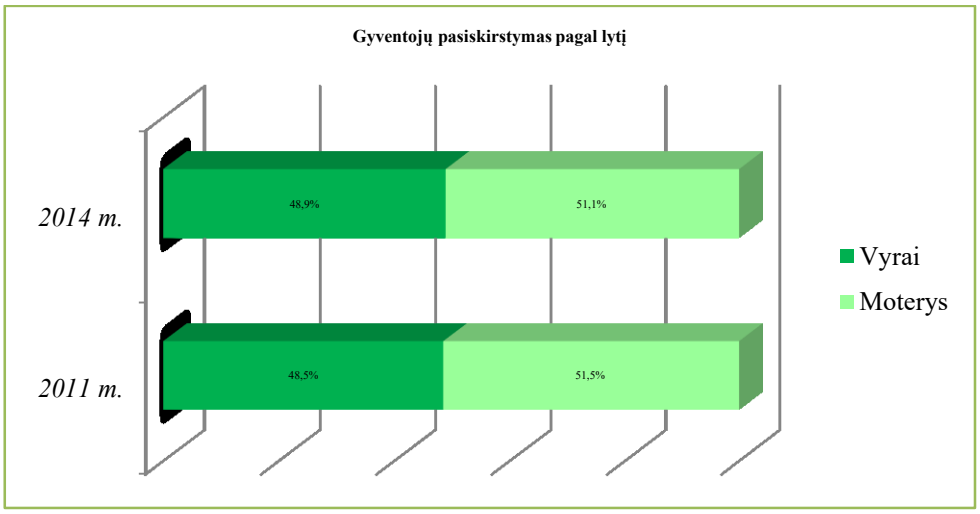

3 pav. Tauragės rajono gyventojų pasiskirstymas pagal lytį 2011 m. ir 2014 m.

Remiantis 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis daugiau kaip trečdalis 34 proc. Tauragės miesto ir Lietuvos gyventojų turėjo aukštąjį, aukštesnįjį ir specialųjį vidurinį išsilavinimą. Tauragės mieste 26 proc. gyventojų turėjo vidurinį išsilavinimą, Lietuvoje vidurinį išsilavinimą turėjo 4,6 proc. daugiau gyventojų nei Tauragės mieste. Tiek Tauragės mieste tiek Lietuvoje apie trečdalis gyventojų turėjo pagrindinį ar pradinį išsilavinimą (atitinkamai 29,6 ir 32 proc.).

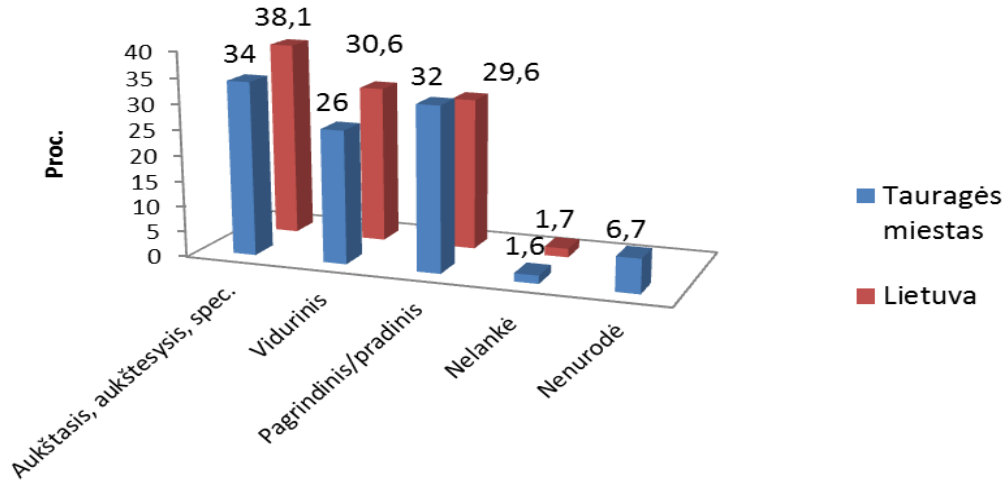

4 pav. Gyventojai pagal išsilavinimą (proc.)

Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, užimti gyventojai sudarė 45,3 (proc.)., bedarbiai – 11,3 proc., neaktyvūs gyventojai – 43,3 proc. visų Lietuvos gyventojų. Lietuvos miestuose neaktyvūs gyventojai sudarė 40,3 procento visų 15 metų ir vyresnių gyventojų, kaime – 49,5 procento.

Tauragės mieste užimti gyventojai sudarė 39,5 proc., bedarbiai – 13,5 proc., 47 proc. – ekonomiškai neaktyvūs gyventojai. Lyginant duomenis, matome, jog 2011 m. Tauragės mieste 6,6 proc. daugiau gyventojų buvo neaktyvūs nei Lietuvos miestuose.

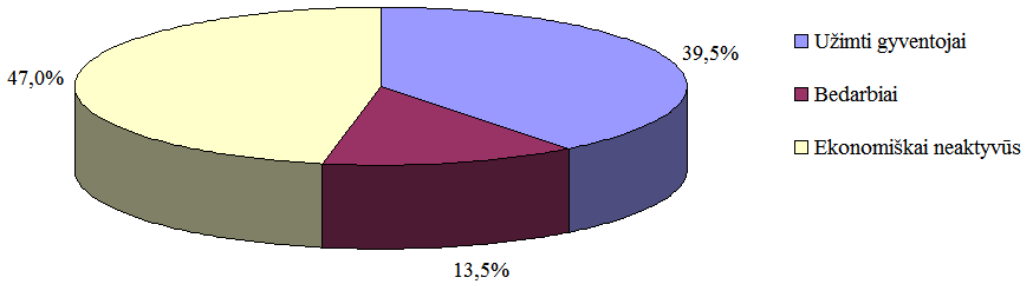

5 pav. Tauragės miesto gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 2011m.

Tauragės teritorinės darbo biržos duomenimis 2016 m. sausio 1 d. Tauragės teritorinės darbo biržos Tauragės skyriuje registruoti 1529 bedarbiai, gyvenantys Tauragės mieste. Registruotas nedarbas, skaičiuojant nuo darbingo amžiaus gyventojų, siekia 10,1 proc. Duomenys pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Registruota bedarbių ir bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus (toliau – DAG) teritorijoje

	DAG	**Registruota bedarbių**		**Bedarbių dalis nuo DAG teritorijoje**	
		2015.01.01	2015.05.01	2015.01.01	2015.05.01
Tauragės miestas	**15078**	**1568**	**1405**	**10,4**	**9,3**
Tauragės r. sav.	25629	3308	1405	12,9	11,5

DAG* - darbingo amžiaus gyventojų skaičius

Lietuvos darbo biržos teikiamais statistiniais duomenimis vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus Tauragės miesto gyventojų kasmet mažėja, lyginant 2010 m. ir 2015 m. jis sumažėjo 7,4 proc. Tauragės miesto nedarbo lygio mažėjimas daug greitesnis, nei Tauragės rajono. Lietuvoje iki 2015 metų nedarbo rodikliai mažėjo. Lietuvos darbo biržos duomenimis šių metų sausio 1 d. šalyje buvo registruota 162,6 tūkst. bedarbių, tai yra 9,0 proc. visų šalies darbingo amžiaus gyventojų. Didžiausią įtaką nedarbo mažėjimui turėjo išaugusios užimtumo galimybės.

4 lentelė. Teritorinėje darbo biržoje registruoti bedarbiai

Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų						
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015. 01**
Tauragės miestas	16,7	14,8	14,9	14,3	12,9	9,3
Tauragės r. sav.	16,8	15,2	15,3	14,8	13,4	11,5
Lietuva	15,9	13,1	11,7	10,9	9,5	9,0
Bedarbiai (vidutinis metinis skaičius)						
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015.01**
Tauragės miestas	5758	4830	4726	4526	4029	3874
Tauragės r. sav.	4759	4072	4000	3861	3453	3308
Lietuva	312116	247202	216873	201322	173006	169228

Analizuojant bedarbius Tauragės mieste ir Lietuvoje pagal amžiaus grupes pastebimas santykinai didelis (lyginant su atitinkamo amžiaus gyventojų skaičiumi (žr. 1 pav.) registruotų bedarbių skaičius. Daugiausia bedarbių yra amžiaus grupėse 45-49 (591), 50-54 (659), 55-59 (577), tačiau Tauragės mieste didžiausią gyventojų skaičių sudaro būtent šios gyventojų grupės.

5 lentelė. Bedarbiai pagal amžiaus grupes (2015.01.01), bedarbių skaičius

	Viso	**16-19**	**20-24**	**25-29**	**30-34**	**35-39**	**40-44**	**45-49**	**50-54**	**55-59**	**60-64**
Tauragės miestas	3874	65	328	329	276	375	474	591	659	577	200
Lietuva	169228	1886	13280	15919	15003	16610	20959	23982	27914	26026	7649

Nors nedarbo lygis Tauragės mieste vis dar išlieka didelis, tačiau laisvų darbo vietų skaičius kasmet didėja. Remiantis tais pačiais Lietuvos darbo biržos teikiamais statistiniais duomenimis per 2011-2014 m. laikotarpį laisvų darbo vietų skaičius Tauragės mieste išaugo apie 14,7 proc.. Tauragės mieste 2014 m buvo 3661 laisvos darbo vietos ir tai sudarė 3,3 proc. Lietuvos laisvų darbo vietų.

Tauragės mieste 2016 m. registruotos 73 rizikos grupės šeimos. Jose auga 132 vaikai. Lyginant su 2014 m. buvusiu socialinės rizikos šeimų skaičiumi, džiugu, kad yra pastebimas nors ir nedidelis, tačiau socialinės rizikos šeimų mažėjimas.

6 lentelė. Socialinės rizikos šeimos ir jose augančių vaikų skaičius.

Tauragės miestas	**2014.01**	**2015.01**	**2016.01**
Socialinės rizikos šeimos	81	79	73
Vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose	157	147	132

2015 metų pradžioje Lietuvoje netekto darbingumo pensijos buvo mokamos 253,4 tūkst. (8,1 proc.) gyventojų lyginant su 2014 m. pradžia šis skaičius beveik nepasikeitė. Neįgalumo pensijas gaunančių vyrų ir moterų skaičiai skiriasi nedaug: apie 48 proc. vyrų ir apie 52 proc. moterų. Neįgalių vaikų skaičius – 15 tūkst. 2015 m. Tauragės rajone (miesto duomenų nėra) neįgaliųjų suaugusiųjų buvo 4700 (10,4 proc. visų gyventojų).

7 lentelė. Neįgaliųjų skaičius Tauragės mieste

	2015 m. sausio mėn.	**Skaičius**
1.	Neįgaliųjų suaugusiųjų skaičius	4700
2.	Neįgaliųjų vaikų skaičius	111
3.	Neįgalūs pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas	2155
3.1.	Didelių spec. poreikių lygis	1524
3.2.	Vidutinių spec. poreikių lygis	610
3.3.	Nedidelių spec. poreikių lygis	21
7.	Darbingo amžiaus neįgaliųjų skaičius	2316

Socialines pašalpas 2016 m. Tauragės mieste gauna 877 asmenys. Tauragės mieste socialinės pagalbos namuose paslaugas gauna 79 senjorai. Tauragės mieste ir rajone pagrindiniai socialinių paslaugų gavėjai yra senyvo amžiaus, neįgalūs asmenys, socialinės rizikos suaugę asmenys, socialinės rizikos šeimos ir likę be tėvų globos vaikai.

Tauragės mieste ir rajone veikia 26 jaunimo ir kultūros srities, 11 švietimo ir tarptautinio bendradarbiavimo srities, 18 miesto bendruomenių ir neapibrėžtų sričių, 51 sporto srities, 33 kaimo bendruomenių srities organizacijos.

Tauragės rajono savivaldybės administracijos duomenimis Tauragės mieste veikia septynios miesto bendruomenės.

Tauragės mieste teikiamos bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, kitos bendrosios socialinės paslaugos). Šiuose centruose paslaugos teikiamos socialinės rizikos asmenims.

Tauragėje yra patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba (JRT), kurios pagrindiniai tikslai – skatinti jaunimo sveiką gyvenimą, pilietiškumą, savanorystę, aktyvią veiklą; gerinti jaunimo pasiruošimą darbinei-profesiniai veiklai; sudaryti sąlygas jaunimo užimtumui; stiprinti jaunimo reikalų tarybos veiklą.

Mokiniai, jaunimas norintys ugdytis savo kūrybinius arba sportinius gebėjimus, turi galimybę lankyti 3 neformaliojo ugdymo įstaigas: Moksleivių kūrybos centrą, Muzikos mokyklą ir Vaikų ir jaunių sporto mokyklą. Lankančių rajono neformaliojo ugdymo įstaigas mokinių skaičius didėja.

Tauragės mieste veikiančios bendrojo lavinimo, ikimokyklinio ugdymo įstaigos. 2015/2016 m. mokinių skaičius ugdymo įstaigose pateiktas lentelėje.

8 lentelė. Mokinių skaičius ugdymo įstaigose 2015/2016 m.

	Ugdymo įstaigos pavadinimas	**Mokinių skaičius**
1.	Tauragės ,,Versmės " gimnazija	**464**
2.	Tauragės Žalgirių gimnazija	**602**
3.	,,Šaltinio" progimnazija	**943**
4.	Jovarų pagrindinė mokykla	**360**

5.	„Aušros" pagrindinė mokykla	**287**
6.	Martyno Mažvydo progimnazija	**575**
7.	Tarailių progimnazija	**188**
8.	Suaugusiųjų mokymo centras	**141**
9.	Tauragės profesinio rengimo centras	**579**
10.	Tauragės profesinio rengimo centro tęstinis profesinis mokymas	**141**

Tauragės rajone įregistruotų juridinių asmenų skaičius 2015 m. sausio 1 dienai buvo 1890 (2013 metais – 1844), tame skaičiuje ir likviduojamos, ir veiklą sustabdžiusios įmonės.

2014 metais 1402 fiziniai asmenys vykdė individualią veiklą, įsigiję verslo liudijimą. 2013 metais jų buvo 1743. O vykdančių individualią veiklą pagal pažymą 2014 metais buvo 849 fizinis asmuo, o 2013 metais buvo 751 fiziniai asmenys. Pagrindinės veiklos sritys: prekyba (17 proc.), paslaugos (18 proc.), automobilinių transporto priemonių prekyba ir remontas (53 proc.), baldų gamyba (12 proc.).

2014 metais įregistruoti 89 nauji juridiniai asmenys. Daugiausia įsteigta uždarųjų akcinių bendrovių (54 vnt.). Taip pat įsteigta mažųjų bendrijų (14 vnt.), asociacijų (8 vnt.), individualių įmonių (4 vnt.) ir viešųjų įstaigų (3 vnt.). Per minėtą laikotarpį, Registrų centro duomenimis, išregistruoti 38 juridiniai asmenys.

9 lentelė. 2014 metais įregistruotų naujų juridinių asmenų skaičius

Teisinės formos pavadinimas	**Naujai įregistruotų juridinių asmenų skaičius 2014 m.**
Uždaroji akcinė bendrovė	54
Mažoji bendrija	14
Asociacija	8
Individuali įmonė	4
Viešoji įstaiga	3
Kita	6
V I S O:	**89**

2015 metų pradžioje, Tauragės rajono savivaldybėje buvo veikiantys 1001 ūkio subjektai. 2014 metais – 989, o 2013 m. pradžioje – 947 ūkio subjektai.

10 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai

Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje | vnt.	**2014**	**2015**
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	309	337
Apdirbamoji gamyba	115	121
Transportas ir saugojimas	105	111
Kita aptarnavimo veikla	126	80
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	49	50
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	37	40
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	16	38
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	40	38
Statyba	35	37
Švietimas	30	30
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	45	26
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	18	21
Administracinė ir aptarnavimo veikla	18	21
Nekilnojamojo turto operacijos	16	19
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	9	9
Informacija ir ryšiai	8	7
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	5	7
Finansinė ir draudimo veikla	5	5
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	3	4
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	**989**	**1001**

Tauragės regione labiausiai išplėtotos ekonominės veiklos sritys, sukuriančios didžiausią pridėtinę vertę, yra prekybos, paslaugų bei viešojo valdymo sektoriai. Mažiausiai išplėtoti ir mažiausią pridėtinę vertę sukuriantys žemės ūkio, medžioklės, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriai.

Įmonių dydžio pagal darbuotojų skaičių rodiklis rodo, kad Tauragės rajono (miesto statistikos nėra) savivaldybėje dominuoja labai mažos ir mažos įmonės. Daugiausia tokių įmonių (563 vnt.), kuriose dirba iki 4 darbuotojų.

11 lentelė. Įmonių dydžio pagal darbuotojų skaičių rodiklis.

Darbuotojų skaičius	**2009 m.**	**2010 m.**	**2011 m.**	**2012 m.**	**2013 m.**	**2014 m.**
0–4 darbuotojai	494	474	543	484	513	563
5–9 darbuotojai	182	196	196	176	184	180
10–19 darbuotojų	116	110	93	97	107	110
20–49 darbuotojai	83	85	92	89	83	77
50–99 darbuotojai	49	50	41	43	45	43
100–149 darbuotojai	13	13	11	9	6	7
150–249 darbuotojai	8	8	4	4	7	7
250–499 darbuotojai	3	3	3	3	2	2

Iki šiol verslo subjektams konsultacijos verslo klausimais buvo teikiamos Tauragės miesto Verslo informacijos centre. Verslo informacijos centras teikė konsultacijas turizmo ir verslo klausimais. Šiuo metu, remiantis Tauragės miesto savivaldybės sprendimu, Verslo informacijos centras naikinamas. Miesto gyventojai ir svečiai turizmo klausimais galės kreiptis į Tauragės miesto muziejų, kuris bus atsakingas už informacijos apie turizmą teikimą. Verslo konsultavimo funkcijos priskirtos Tauragės verslo asociacijai, kuri neturi patalpų bei žmogiškųjų išteklių kokybiškam konsultacijų verslo klausimais teikimui.

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

1 TIKSLAS: MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ IR SKATINTI VERSLUMĄ BEI UŽIMTUMĄ TAURAGĖJE	**2017 m.**	**2022 m.**
Sąsaja su Tauragės plėtros plano iki 2020 m., patvirtinto 2015-10-19 sprendimu Nr.51/9S-26, tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimu: **2 prioritetu.** Darni, sveika, besimokanti bendruomenė. 2.1. tikslu. Gerinti viešųjų sveikatos apsaugos, švietimo ir socialinių paslaugų teikimo kokybę, didinti jų prieinamumą gyventojams. 2.1.1. uždaviniu. Padidinti bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo įstaigų tinklo efektyvumą, plėtoti vaikų ir jaunimo ugdymo galimybes ir prieinamumą. 2.1.1.2. priemone: Neformaliojo švietimo infrastruktūros tobulinimas „Plėtoti vaikų ir jauninimo neformaliojo ugdymo galimybes (ypač kaimo vietovėse)“. 2.1.3. uždaviniu. Padidinti regiono savivaldybių socialinio būsto fondą, pagerinti bendruomenėje teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir išplėsti jų prieinamumą. 2.1.3.1. priemone. Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra. **Sąsaja su Tauragės regiono integruota teritorijų vystymo programa, patvirtinta 2015-029-09 įsakymu Nr. 1V-708:** 1. Tikslas: Padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą 1.1. Uždavinys: Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves 1.1.2. Organizacinio, administracinio pobūdžio priemonės (pavyzdžiui, esamų įstaigų veiklos optimizavimas): 1.1.2.1. priemonė: Tikslinių teritorijų (miestų) vietos veiklos grupių įsteigimas		

Rezultato rodikliai: • BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis. • Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savonoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose. • Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose).	172 54 25	
1.1. UŽDAVINYS: EFEKTYVINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ PATIRIANČIŲ ASMENŲ INTEGRACIJĄ Į VISUOMENĘ	**2017 m.**	**2022 m.**
Produkto rodikliai: • BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) • Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.	1295 7	
1.2. UŽDAVINYS: SKATINTI VERSLUMĄ IR UŽIMTUMĄ	**2017 m.**	**2022 m.**
Produkto rodikliai: • BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) • Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.	276 3	

4. TAURAGĖS MIESTO BENDRUOMENĖS DALYVAVIMAS RENGIANT STRATEGIJĄ

Tauragės miesto VVG Strategijos rengimo pagrindą sudarė konsultacijų su miesto bendruomene rezultatai, gauti tiek individualių konsultacijų, tiek viešų aptarimų ir viešų susirinkimų Strategijos rengimo klausimais metu. Miesto bendruomenė, nevyriausybinės organizacijos, verslo atstovai, religinės bendruomenės ir kitos suinteresuotos grupės buvo kviečiamos susipažinti su Strategijos rengimo taisyklėmis ir teikti savo projektų pasiūlymus.

Viso Strategijos rengimo laikotarpiu buvo surengti 4 vieši susirinkimai – diskusijos. Taip pat buvo organizuotos individualios konsultacijos visiems suinteresuotiems asmenims, siekiant būsimus projektų vykdytojus konsultuoti projektų idėjų, tinkamų išlaidų kategorijų ir kitais susijusiais klausimais.

Tauragės miesto vietos veiklos grupės narių, valdybos susirinkimai vyksta pagal įstatus. Visa informacija apie Tauragės miesto VVG planuotus susirinkimus, skirtus aptarti Strategiją, buvo talpinama Tauragės miesto VVG interneto svetainėje http://tauragesmiestovvg.lt/, taip pat aktuali informacija talpinta ir Tauragės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.taurage.lt.

Viešinimas apie Strategijos rengimą. Strategijos rengimo metu viešinant renginius, diskusijas, susirinkimus ir konsultacijas prisidėjo Tauragės rajono savivaldybė, daugelis Tauragės miesto bendruomenių, verslo organizacijų, NVO ir kitų visuomeninių organizacijų. Kvietimai dalyvauti renginiuose buvo talpinami vietinėje spaudoje, socialiniuose tinkluose, Tauragės miesto vietos veiklos grupės, narių bei partnerių interneto svetainėse, taip pat gyventojai į susirinkimus buvo kviečiami vietinės televizijos pagalba.

Iki pradedant rengti strategiją vyko Tauragės miesto vietos veiklos grupės valdybos, narių susirinkimai[1]. Šiuose susirinkimuose buvo pristatomas pasirengimas Tauragės miesto vietos plėtros strategijos rengimui (susirinkimų datos – 2015-06-09 ir 2015-09-22).

Bendruomenės įsitraukimas ir dalyvavimas. 2015-12-21 vyko viešas susirinkimas Respublikos g. 2, Tauragės rajono savivaldybėje, didžiojoje salėje. Susirinkime-diskusijoje viso dalyvavo 11 dalyvių, diskusija truko 1,5 valandos. Dalyviams pristatytos galimos projektų idėjos, taip pat diskutuota Strategijos krypties klausimais, buvo aptarti ir atsakyti klausimai dėl galimų tikslinių grupių, tinkamų finansuoti išlaidų, kiti klausimai.

[1] http://www.taurageszinios.lt/lt/Aktualijos/item/6489

Remiantis ankstesnių vykusių viešų diskusijų rezultatais, 2016-01-12 d. buvo surengtas dar vienas viešas susirinkimas-diskusija Strategijos rengimo klausimais. Šį kartą aktyvumas buvo kur kas didesnis, dalyvavo ne mažiau kaip 24 visuomenininkų, verslo ir miesto bendruomenės suinteresuotų atstovų. Susirinkimas truko ilgiau nei 7,5 valandas, jo metu teiktos individualios konsultacijos potencialiems pareiškėjams, aptartos jau anksčiau siūlytos projektų idėjos, išryškintos jų silpnosios vietos ir diskutuoti pasiūlymai, kaip kai kurias projektų idėjas galima būtų pakoreguoti. Nuo 11 iki 17 valandos vyko individualios konsultacijos, priimant vienu metu ne daugiau kaip 2 skirtingų grupių dalyvius, suinteresuotus panašiose srityse. Nuo 17 valandos vyko bendras susirinkimas-diskusija, aptarti bendri projektų idėjų trūkumai, pastebėti individualių konsultacijų metu ir analizuojant elektroniniu paštu atsiųstas anketas.

2016 metų sausio 6, 15 ir 22 dienomis Respublikos g. 2, Tauragės rajono savivaldybėje, didžiojoje salėje bei viešbutyje „Banga“ (Kranto g. 3, Tauragė) vykusių viešų susitikimų-diskusijų metu dalyvavo daugiau nei 50 dalyvių (06 d. – 29 dalyviai, 15 d. -19 dalyvių, 22 d. - 34 dalyviai). Buvo aptarinėjami tarpiniai Strategijos rengimo rezultatai. Dalyviai daugiausiai domėjosi verslo galimybėmis neaktyviems miesto gyventojams, taip pat kelti klausimai ir dėl galimo pabėgėlių integravimo tiek į darbo rinką, tiek į socialinį miesto gyvenimą.

Viso surengti 5 susitikimai-diskusijos bei viena pilna diena individualių konsultacijų priėmimui, suteikta individualių konsultacijų daugiau nei 30 besikreipusių dėl konsultacijų dalyvių. Likusiems suinteresuotiems asmenims klausimai atsakyti viešų susitikimų metu, taip pat bendrauta elektroniniu paštu bei teiktos konsultacijos telefonu.

5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

<table>
<tr><td colspan="3">TIKSLAS Nr.1 „MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ IR SKATINTI VERSLUMĄ BEI UŽIMTUMĄ TAURAGĖJE“</td></tr>
<tr><td colspan="3">1.1. Uždavinys: „Efektyvinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų integraciją į visuomenę“</td></tr>
<tr><td>Veiksmo pavadinimas:</td><td colspan="2">„1.1.1. Vaikų iš socialinės rizikos šeimų socializacija“</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Įgyvendinimo laikotarpis:</td><td>Pradžia</td><td>2017 m. sausio mėn.</td></tr>
<tr><td>Pabaiga</td><td>2021 m. gruodžio mėn.</td></tr>
<tr><td>Veiksmo vykdytojas:</td><td colspan="2">Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.</td></tr>
<tr><td>Veiksmo vykdytojo atrankos principas</td><td colspan="2">Konkursas</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lėšų poreikis (Eur)</td><td>Pareiškėjo lėšos:</td><td>27.161,60</td></tr>
<tr><td>ES struktūrinių fondų lėšos:</td><td>142.598,40</td></tr>
<tr><td>Iš viso:</td><td>169.760,00</td></tr>
<tr><td>Veiksmo pavadinimas:</td><td colspan="2">„1.1.2. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų (įskaitant pabėgėlius) socialinės įtraukties veiklos (įskaitant bendras veiklas su Jurbarko miesto VVG) “</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Įgyvendinimo laikotarpis:</td><td>Pradžia</td><td>2017 m. sausio mėn.</td></tr>
<tr><td>Pabaiga</td><td>2022 m. gruodžio mėn.</td></tr>
<tr><td>Veiksmo vykdytojas:</td><td colspan="2">Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.</td></tr>
<tr><td>Veiksmo vykdytojo atrankos principas</td><td colspan="2">Konkursas</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lėšų poreikis (Eur)</td><td>Pareiškėjo lėšos:</td><td>64.294,24</td></tr>
<tr><td>ES struktūrinių fondų lėšos:</td><td>337.544,76</td></tr>
<tr><td>Iš viso:</td><td>401.839,00</td></tr>
</table>

1.2. Uždavinys: „Skatinti verslumą ir užimtumą“		
Veiksmo pavadinimas:	**„1.2.1. Profesinių įgūdžių suteikimas neaktyviems gyventojams“**	
Įgyvendinimo laikotarpis:	**Pradžia**	2017 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis (Eur)	Pareiškėjo lėšos:	19.881,60
	ES struktūrinių fondų lėšos:	104.378,40
	Iš viso:	**124.260,00**
Veiksmo pavadinimas:	**„1.2.2. Veiklų didinančių verslumą organizavimas“**	
Įgyvendinimo laikotarpis:	**Pradžia**	2017 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; Fiziniai asmenys vykdantys savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Tauragės miesto VVG teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis (Eur)	Pareiškėjo lėšos:	87.229,12
	ES struktūrinių fondų lėšos:	457.952,88
	Iš viso:	**545.182,00**

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

Už VPS veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi VVG organai.

Tauragės miesto vietos veiklos grupė atsakinga už parengtos VPS įgyvendinimą, koordinavimą ir stebėseną, t.y. už sklaidų ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos veiksmų tikslas – užtikrinti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Tauragės miesto plėtrai. VVG organų ir darbuotojų atsakomybių sritys pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

Atsakomybės sritys	**VVG nariai ir / ar VVG organas**
• VPS ir jos pakeitimų tvirtinimas. • Kasmetinės VPS įgyvendinimo stebėsenos tvirtinimas. • Tauragės miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimas ir priežiūra. • Tauragės miesto VVG pirmininko rinkimas ir atšaukimas, jo atlyginimo nustatymas, pareiginių nuostatų patvirtinimas. • VVG administracinės struktūros ir darbuotojų pareigybių nustatymas, administracijos darbuotojų atlyginimų dydžių tvirtinimas.	**VVG visuotinis susirinkimas**
• Vadovavimas Tauragės miesto VVG veiklai tarp visuotinių narių susirinkimų. • VPS pakeitimo inicijavimas. • Sprendimų dėl dalyvavimo projektinėse veiklose priėmimas. • Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų patvirtinimas, jeigu Tauragės miesto VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. • Kvietimų, teikti veiksmų projektus, dokumentų tvirtinimas. • Siūlomų finansuoti veiksmų projektų sąrašo tvirtinimas.	**VVG valdyba**

• Sprendimų dėl dalyvavimo asocijuotų organizacijų veikloje priėmimas.	
• Tauragės miesto VVG atitikimo vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams įgyvendinimas ir koordinavimas. • VPS administravimo koordinavimas. • VPS ir jos pakeitimų teikimas tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. • Metinių VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų teikimas. Informacijos apie VPS įgyvendinimą teikimas valdybai ar visuotiniam narių susirinkimui paprašius. • VPS įgyvendinimo ataskaitų pateikimas kontroliuojančiajai institucijai. • Darbuotojų (savanorių) priėmimas į darbą, sutarčių su jais sudarymas. • Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimas. • Kvietimų teikti veiksmų projektus dokumentų teikimas Tauragės miesto VVG valdybos tvirtinimui. • Pateiktų veiksmų projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašo sudarymo koordinavimas. • Veiksmų projektų atrankos posėdžių organizavimas. • VPS numatytų stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimo duomenų registravimo ir apskaičiavimo koordinavimas. • Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymo koordinavimas. • Sprendimų dėl viešųjų pirkimų atlikimo priėmimas. • Tauragės miesto VVG atstovavimas asocijuotų organizacijų veiklose.	**VVG pirmininkas**
• VPS administravimas. • Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimas. • Kvietimų teikti veiksmų projektus parengimas ir paskelbimas.	**VVG įdarbintas darbuotojas**

• Pateiktų veiksmų projektų vertinimo koordinavimas. • Siūlomų finansuoti veiksmų projektų sąrašo sudarymas. • VPS įgyvendinimo ataskaitų pildymas. • Pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų registravimas ir apskaičiavimas. • Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymas. • VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimas. • Viešųjų pirkimų dokumentų rengimas ir pirkimų atlikimas.	

VPS įgyvendinimo procedūros aprašymas. Tauragės miesto VVG vietos plėtros strategija bus įgyvendinama veiksmų projektų įgyvendinimo principu, taikant konkursinį projektų atrankos būdą. Įgyvendinant VPS Tauragės miesto VVG planuoja skelbti 2 kvietimus pareiškėjams teikti veiksmų projektus atrankai.

Per 1 mėnesį nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pradžios, bus parengtas: „Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas“, veiksmų projektų atrankos kriterijai, vadovaujantis žemiau pateiktomis veiksmų projektų įgyvendinimo nuostatomis bei nustatyti atrankos kriterijų vertinimo balai.

Atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina visuotinis Tauragės miesto VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš atrankos kriterijų tvirtinimą Tauragės miesto VVG gali derinti juos su Ministerija. Pastabas ir pasiūlymus Ministerija teikia raštu arba elektroniniu paštu.

Prieš paskelbiant kvietimą vietos plėtros projektų atrankai atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą vietos plėtros projektų atrankai ir projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas yra nekeičiami.

Įgyvendinant Tauragės miesto vietos plėtros strategiją VVG vadovausis šiomis pagrindinėmis vietos plėtros projektų atrankos nuostatomis:

Tinkami projektų pareiškėjai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Tauragės miesto teritorijoje;

2. Fiziniai asmenys vykdantys savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Tauragės miesto VVG teritorijoje;

Tinkami projektų partneriai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Tauragės miesto VVG, Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Raseinių rajono, Kelmės rajono, Šilalės rajono, Šilutės rajono ir Pagėgių savivaldybių teritorijose.

2. Tauragės rajono savivaldybės administracija.

3. Jurbarko rajono, Raseinių rajono, Kelmės rajono, Šilalės rajono, Šilutės rajono ir Pagėgių savivaldybių administracijos.

Reikalavimai projektams. Visi projektai turi atitikti bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus „Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse“ (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316) 66 punkte:

„66.1. Projektu turi būti prisidedama prie bent vieno veiksmų programos prioriteto konkretaus uždavinio įgyvendinimo, rezultato pasiekimo ir turi būti įgyvendinama bent viena pagal projektų finansavimo sąlygų aprašą numatoma finansuoti veikla.

66.2. Projektas turi atitikti strateginio planavimo dokumentų nuostatas.

66.3. Projektu turi būti siekiama aiškių ir realių kiekybinių uždavinių.

66.4. Projektas turi atitikti horizontaliuosius (darnaus vystymosi bei lyčių lygybės ir nediskriminavimo) principus, projekto įgyvendinimas turi būti suderinamas su ES konkurencijos politikos nuostatomis.

66.5. Pareiškėjas ir partneris (-iai) organizaciniu požiūriu turi būti pajėgūs tinkamai ir laiku įgyvendinti teikiamą projektą ir atitikti jiems keliamus reikalavimus.

66.6. Projekto išlaidų finansavimo šaltiniai turi būti aiškiai nustatyti ir užtikrinti.

66.7. Turi būti užtikrintas efektyvus projektui įgyvendinti reikalingų lėšų panaudojimas.

66.8. Projekto veiklos turi būti vykdomos veiksmų programos įgyvendinimo teritorijoje (šių Taisyklių 411 punkte nustatytomis sąlygomis).”

Nuosavas įnašas. Įgyvendinant Tauragės miesto VPS kiekvienam veiksmui bus skiriamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų (toliau – ES) bei privačios pareiškėjų lėšos. ES lėšos sudarys ne daugiau

kaip 84 proc. projekto lėšų poreikio, o likusias lėšas ne mažiau kaip 16 proc. sudarys nuosavas pareiškėjų indėlis. Teikdami projektines paraiškas pareiškėjai užtikrina, kad prie projekto įgyvendinimo prisidės ne mažesniu kaip 16 proc. indėliu prie visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektinių paraiškų pareiškėjas ar (ir) jo partneris savo iniciatyva ir savo, ir (arba) kitų šaltinių, lėšomis gali prisidėti prie vietos plėros projekto įgyvendinimo didesne tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalimi.

Nuosavu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti užskaitomas:

- projekto veiklas vykdančių asmenų savanoriškas darbas (pinigine verte išreikštas nepiniginis įnašas), kai įrodomas vykdant projekto veiklas dirbtas laikas; įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį;
- projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu ir yra apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą;
- projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai tiesiogiai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (taikoma projekto veiklų, atitinkančių gyventojų verslumą didinimo veiklas, kai tikslinė grupė - įmonių darbuotojai, atveju).

Vietos projektų vertinimo procedūra. Po kvietimo gauti projektiniai pasiūlymai atrenkami skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konflikto. Projektinius pasiūlymus vertina Tauragės miesto VVG paskirti vietos plėtros projektų vertintojai. VPS įgyvendinimo metu gali būti sudaromos dvi vertintojų grupės. Pirmąją grupę sudaro: vienas asmuo, priklausantis miesto VVG (tačiau ne valdybos narys) ir po vieną asmenį atstovaujantį verslo, NVO ir valdžios sektorius. Antrą grupę sudaro du išorės ekspertai, turintys projektų vertinimo patirties. Tauragės miesto VVG, prieš kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimą, nutaria kuri vertintojų grupė bus pasirinkta.

Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. Miesto VVG užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukels interesų konflikto.

Vieną projektinį pasiūlymą vertina keturi arba du vertintojai (priklausomai, nuo pasirinktos vertintojų grupės); projektiniai pasiūlymai atrenkami atsitiktine tvarka. Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir Tauragės miesto VVG valdybai teikia projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas.

Kiekvienas projektinis pasiūlymas turi atitikti atrankos kriterijus: administracinės atitikties vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą. Administracinės atitikties vertinimo metu vertintojas patikrina,

ar projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai. Jeigu projektinis pasiūlymas yra užpildytas tinkamai bei pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas vertinamas toliau. Jeigu projektinio pasiūlymo užpildyti ne visi laukai bei nepridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas yra atmetamas. Jeigu projektinis pasiūlymas nėra atmetamas, vertinamas atitikimas naudos ir kokybės reikalavimams, nurodytiems žemiau.

Jeigu vertinant projektinio pasiūlymo atitiktį nustatytiems kriterijams yra neaiškumų, trūksta informacijos, galinčios turėti esminės įtakos projekto vertinimui, projekto vertintojas prašo projektinį pasiūlymą pateikusią organizaciją pateikti paaiškinimus ir/ar papildymus per nustatytą laikotarpį.

Jeigu projektinis pasiūlymas atitinka administracinius kriterijus, vertinama projektinio pasiūlymo nauda ir kokybė. Tauragės miesto VVG, prieš skelbdama kvietimą vietos plėtros projektiniams pasiūlymams teikti, organizuoja susitikimus, kurių metu aptariamas kvietimo teikti projektinius pasiūlymus turinys: kurį (-iuos) uždavinį (-ius) turi atitikti projektiniai pasiūlymai, kokiais papildomais vertinimo kriterijais bus vertinami pateikti kriterijai, nustatomos tikslios kvietimo pateikimo datos, pasirenkami vertintojų atrankos kriterijai (įvairius sektorius atstovaujantys asmenys arba išorės ekspertai, turintys patirties vertinant projektinius pasiūlymus), nustatomos ir patvirtinamos tolimesnės kvietimo ir projektinių pasiūlymų procedūros.

Atrenkant vietos projektų įgyvendintojus bus laikomasi Partnerystės sutartyje nustatytų principų, nustatant atskirus projektų atrankos kriterijus:

- **Partnerystės principu**: Papildomas balas atrenkant vietos projektus bus skiriamas jei projektas įgyvendinamas kartu su partneriu ir pasirenkant partnerius vadovaujamasi kriterijais:

- Aktualumo: partneriai turi būti aiškiai susiję arba su problema, kurią ketinama spręsti, arba su jos sprendimu.

- Proporcingumo: turi būti užtikrintas visų aktualių partnerių (teritorinių, socialinių, ekonominių, NVO) atstovavimas, nė viena iš partnerių grupių neturėtų dominuoti;

- Atstovavimo apimties: turėtų būti įtraukti partneriai, atstovaujantys platesniems, o ne siauresniems, individualiems interesams.

- **Vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu**. Atrenkant projektus bus vertinama jų atitiktis lyčių lygybės, nediskriminavimo ir prieinamumo principams (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316, 66.4, 454.1 papunkčius). Šis principas suprantamas ne tik kaip

moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Vyrų ir moterų lygybė apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims.

- **Jaunimo principas.** Jaunimo principas įgyvendinamas Tauragės miesto VVG nuostatose įtvirtinant nuostatą, kad juridinio asmens nariais ir (arba) jo kolegialaus valdymo organo nariais yra abiejų lyčių asmenys ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų ir bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybinės organizacijos.

VVG valdyba, gavusi vertintojų ataskaitas, priima sprendimą dėl tinkamų finansuoti projektų, sudarydama finansuojamų, rezervinių ir nefinansuojamų projektų sąrašus ir patvirtinta tvarka teikia juos Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai.

VPS stebėsenos tvarka. Už Tauragės miesto VVG vietos plėtros strategijos stebėseną atsakinga Tauragės miesto vietos veiklos grupė. Miesto vietos veiklos grupės pirmininkas koordinuoja ir užtikrina, kad tokia stebėsena būtų vykdoma, pagal šioje strategijos dalyje įvardintą tvarką.

Informacija apie atrinktus finansuoti vietos projektus. Siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą kartu su vietos plėtros projektiniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo, Tauragės miesto VVG pateikia LR Vidaus reikalų ministerijai per 12 mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu dienos. Papildomais kvietimais patvirtintų vietos plėtros strategijų projektų sąrašai kartu su vietos plėtros projektiniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo LR Vidaus reikalų ministerijai pateikiami ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai patvirtinus siūlomų finansuoti vietos plėtros projektus, informacija apie patvirtintus projektus yra skelbiama Tauragės miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Tauragės rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie įgyvendinamus projektus. Siekiant užtikrinti, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas efekto, rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, vietos projekto vykdytojas ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1 d. parengia ir Tauragės miesto VVG pateikia vietos projekto „Metinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“ už praėjusius kalendorinius metus. Metinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Tauragės miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Tauragės miesto VVG, apibendrinus gautas vietos projektų vykdytojų metines ataskaitas, ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d parengia ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia visuotiniame VVG narių susirinkime patvirtintą metinę Tauragės miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą, pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Metinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Tauragės rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie baigtus įgyvendinti projektus. Vietos projekto vykdytojas, baigęs įgyvendinti vietos projektą per 30 kalendorinių dienų po projekto pabaigos Tauragės miesto VVG pateikia „Galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“. Galutinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Tauragės miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Miesto VVG, baigusi įgyvendinti paskutinį vietos plėtros strategijos veiksmą, numatytą vietos plėtros strategijos finansiniame plane, parengia ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia galutinę Tauragės miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Galutinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Tauragės rajono savivaldybės interneto svetainėje.

***VPS pakeitimų ir inicijavimo tvarka*.** Tauragės miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių 24 punkte. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Ministerija.

Tauragės miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

1. būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2. būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų sričių;
3. būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą (toliau – paramos suma) vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;

4. būtina keisti strategijos finansavimo šaltinius, išskyrus ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų šaltinį.

5. būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Tauragės miesto vietos veiklos grupė, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją per nustatytą terminą pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui. Komitetas įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas informuoja LR Vidaus reikalų ministeriją. Ministerija išsiunčia vietos veiklos grupei pranešimą apie Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto priimtą sprendimą.

7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

1. TIKSLAS: MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ IR SKATINTI VERSLUMĄ BEI UŽIMTUMĄ TAURAGĖJE								
1.1. UŽDAVINYS: EFEKTYVINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ PATIRIANČIŲ ASMENŲ INTEGRACIJĄ Į VISUOMENĘ								
VEIKSMAS	**LĖŠŲ POREIKIS (Eur)**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m.**	**2019 m.**	**2020 m.**	**2021 m.**	**2022 m.**
1.1.1. Vaikų iš socialinės rizikos šeimų socializacija	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	-	13189,12	3493,12	3493,12	3493,12	3493,12	-
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	-	69242,88	18338,88	18338,88	18338,88	18338,88	-
	Iš viso:	0,00	82432,00	21832,00	21832,00	21832,00	21832,00	0,00
1.1.2. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų (įskaitant pabėgėlius) socialinės įtraukties veiklos (įskaitant bendras veiklas su Jurbarko miesto VVG)	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	-	30119,84	7214,72	7155,52	6774,72	6774,72	6254,72
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	-	158129,16	37877,28	37566,48	35567,28	35567,28	32837,28

	Iš viso:	0,00	188249,00	45092,00	44722,00	42342,00	42342,00	39092,00
1.2. UŽDAVINYS: SKATINTI VERSLUMĄ IR UŽIMTUMĄ								
VEIKSMAS	**LĖŠŲ POREIKIS**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m.**	**2019 m.**	**2020 m.**	**2021 m.**	**2022 m.**
1.2.1. Profesinių įgūdžių suteikimas neaktyviems gyventojams	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	-	2480,00	5872,00	5769,60	2480,00	2480,00	800,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	-	13020,00	30828,00	30290,40	13020,00	13020,00	4200,00
	Iš viso:	0,00	15500,00	36700,00	36060,00	15500,00	15500,00	5000,00
1.2.2. Veiklų didinančių verslumą organizavimas	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	-	14939,20	14939,20	14939,20	14939,20	14939,20	12533,12
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	-	78430,80	78430,80	78430,80	78430,80	78430,80	65798,88
	Iš viso:	0,00	93370,00	93370,00	93370,00	93370,00	93370,00	78332,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-

Strategijos administravimo išlaidos, eurais	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	1600,00	3040,00	3040,00	3040,00	3040,00	3040,00	2247,52
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	8400,00	15960,00	15960,00	15960,00	15960,00	15960,00	11799,48
	Iš viso:	10000,00	19000,00	19000,00	19000,00	19000,00	19000,00	14047,00
Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti	Savivaldybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Valstybės biudžeto lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Kitos viešosios lėšos	-	-	-	-	-	-	-
	Privačios lėšos	1600,00	63768,16	34559,04	34397,44	30727,04	30727,04	21835,36
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	8400,00	334782,84	181434,96	180586,56	161316,96	161316,96	114635,64
	Iš viso:	10000,00	398551,00	215994,00	214984,00	192044,00	192044,00	136471,00
Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti: Privačios lėšos –**217.614,08 Eur** Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos – **1.142.473,92 Eur** **Iš viso: 1.360.088,00 Eur**								